

Bilimkurguda Felaketler

Bilimkurgu türü, işlediği konuları yaşamın içinden seçer. Birçokları için bilimkurgu, düşsel ve gerçeklikten uzak bir yapı taşır. Oysa bu tür, birçok yanıyla öteki edebi türlerden daha fazla yer verir insanın sorunlarına. Bilimkurgu, tasarladığı sorunlar ve bunlara önerdiği çözümlerle, hem edebi hem de bilimsel yönüyle yapar bu işi. İnsanın sorunları nedir? Gelecekte bu sorunlar nasıl bir durum alacaktır diye düşünür. Bunların yanında olası felaketlere de yer verir, insanları felaketlere karşı uyarır ve bunlar için alınacak önlemleri gösterir.

DÜNYA üzerinde birçok sorun ve felaket yaşanıyor. İnsanlık gün geçtikçe artan bu sorunlar ve felaketler karşısında zaman zaman umutsuzluğa kapılıyor. Bunların altından kalkılamayacakmış gibi görüldüğü zamanlarsa çoğunlukla kriz dönemleri oluşuyor. Bu dönemlerde felaketler yaşamın her alanında kendilerini hissettirebiliyorlar.

Kendi dönemine tanıklık eden ve geleceğe bir pencere açan bilimkurgu, işlediği felaket senaryolarıyla karşımıza yeni düşünceler koyuyor. Bu senaryolar gelecekte karşılaşmamızın olası olduğu felaketlerdir belki de. Bilimkurgu bizi bunlara karşı uyarır; bu sorunları yaşamamak için nelerin yapılması ya da nelerin yapılmaması gerektiğini vurgular.

Nükleer Savaş

Bilimkurguda felaket temaları arasında işlenenlerden en yaygın olanı dünyanın yok olmasıdır.

“Uzaklardan gelen bu ses patlama sesi miydi? İşte! Bir tane daha! Bir devin geçirmesi gibi. Kim başlatmıştı acaba? Artık bunun bir önemi var mıydı?”

Üç dakika. Rusty bodrum merdivenlerinden son sürat, kuyruğu iki yana savrularak köpek koşusu ile indi. Herbie'nin nefesi tıkandı. Plunkett onu yakasından yakaladı ve sıçradı.

Sıçradığı an daha havadayken, uzaklarda -güney yönünde- gazaplarını yeryüzüne döken açık şemsiyeleri gördü. Birbiri ardından sıra sıra dönen şemsiyeler... Ayakları yere vurduğunda çocuğu ileri fırlattı. Üç dakika beş saniye. Duvardaki kolu indirdi, kapının kapanıp kilitlenmesini beklemeden ok gibi koridora koştu. İki kapı tamamı; öbür kol geri kalan girişler içindi. Ona ulaştı, çekti. Saatine baktı. Üç dakika yirmi saniye. Josephine sayıklar gibi: Bombalar, dedi. Bombalar.

Ann odada Herbie'yi kendine çekti. Kollarına dokunuyor, saçlarını okşuyodu... Biliyorum beni dövceksin baba. dedi Herbie. Ben de dövmen gerektiğini düşünüyorum. Cezayı hakettim.

Seni dövmeyeceğim oğlum.
Dövmeyecek misin? Ama olur mu, ben dayağı hak ettim. Daha kötüsünü bile hak ettim.

Hak etmiş olabilirsin. dedi Plunkett, duvarda deli gibi tıkırdayan Geiger cihazına bakarak... Ama seni cezalandırmayacağım, yalnız şimdi değil, sonsuza kadar. Ne ben sizi ne de sizinkileri. Anladınız mı?

Hepsi bir ağızdan ağlaşarak düzensiz bir koro halinde: Evet, dediler, anladık.

Yemin edin! Ne sizin çocuklarınızın ne de çocuklarınızın çocuklarının asla başka bir insanı cezalandır-

mayacağına yemin edin, ortada ne kadar tahrik olursa olsun..."

Soğuk savaş yıllarında bir atom savaşı yaşanmasından korkuluyordu. Bu korku nükleer savaşın yol açabileceği felaketlere dikkat çekmek için bilim-kurgu yapıtlarında kullanıldı. Bu yolla birçok insan nükleer savaşın ne kadar büyük yıkımlar getireceğini ve onarılmayacak yaralar açacağını kafalarında şekillendirdiler. Hiroşima ve Nagazaki'de yaşananların ne olduğunu anlayabilme, atom bombasının yıkıcılığını görebilme, bütün bu dehşetin hiç yaşanmadan yalnızca kitaplardan ve sinemadan öğrenilmesiyle mümkün oldu.

Dünya Dışı İşgalciler

Dünyanın başına gelebilecek felaketler bununla sınırlı değildi. Uzay araştırmalarının başlamasıyla yoğun olarak gündeme gelen "Evrende yalnız mıyız?" sorusu yerini giderek "Evrende düşman canlılar var mı?" sorusuna bırakıyordu. Böylece dünyanın ve insan ırkının düşmanı olan uzaylı yaratıklar doğuverdi.

"Ani bir sessizlik çöktü dünyaya. Korkunç bir gümbürtüden daha korkunç bir şey varsa o da bu sessizlikti. Bir süre yaprak kıvıldamadı, çıt çıkmadı. Koca gemiler dünyadaki

her ülkenin üzerinde sessizce asılı kaldı. Doğaya küfür eder gibi büyük, ağır, kimlatsız asılı duruyorlardı. birçok kişi gördükleri şeye bir anlam vermeye çalışarak şaşkınlıkla bakıyorlardı.. Gemiler gökyüzünde tuğlalar gibi dizilmişlerdi.

Hâlâ hiçbir şey olmuyordu. Sonra hafif bir hisrtı, açık havada aniden yayılan sesin hisrtısı duyuldu. Dünyadaki bütün televizyonlar, bütün teypler, tüm pes sesleri veren hoparlörler sessizce açıldılar. Her konser ve kutusu, her çöp tenekesi, her otomobil, her paslı metal parçası mükemmel bir ses yükselticisine dönüşmüştü. Dünya yıkılmadan önce bu en kusursuz ses sistemi kurulmuş en mükemmel anons cihazı olacaktı. ama ortada konser, müzik, şamata falan yoktu; yalnızca bir duyuru okunuyordu: Dünya halkı lütfen dikkat! dedi bir ses, müthişti. Çok düşük bir distorsiyon düzeyi, en sert insanı ağlatabilecek müthiş ve kusursuz kuadrofonik bir ses. Burası Galaktik Uzayüstü Planlama Konseyi Vogon Filosu, diye sürdürdü ses. Hiç şüphesiz bildiğiniz üzere, galaksinin uzak köşelerinin imar planlarına göre yıldız sisteminizden uzayüstü boyutta bir ekspres yol geçmektedir. Üzülerek

söylüyorum ki gezegeninizin bu nedenle istimlak edilmesi gerekmektedir. İşlem sizin Dünya saatinizle iki dakikadan az bir zaman alacaktır. Teşekkür ederim.'

Anons kesildi. Tarif edilmesi zor bir dehşet çöktü dinleyenlerin üzerine. Dehşet dalgası, insanlar demir tozuymuş da altlarında miknatis gezdiriliyormuş gibi ilerledi kalabalıkta...

Kocaman gemiler zorlanmadan yavaşça ters döndüler. Her birinin altında bir kapak açıldı, boş, karanlık bir dörtgen...

Korkunç ve dehşetli bir sessizlik Korkunç ve dehşetli bir ses Korkunç ve dehşetli bir sessizlik Vogon İnşa Filosu yıldızlı karanlık boşlukta uzaklaştı."

Felaketler karşımıza yalnızca büyük savaşlar, kitle imha silahları

ya da nükleer savaş olarak çıkmaz. Gezegenimizi ve bizi ilgilendiren en önemli konulardan biri de aşırı nüfus artışıdır. Bilimkurgu yapıtlarında da bu soruna sıkça rastlarız. Artan nüfusla birlikte insan kendi yıkımını hazırlamaktadır. İnsanın sonu için uzaylılara ya da yıldız savaşlarına gerek yoktur. İnsanoğlu Dünya'nın sınırlı kaynaklarını sonuna kadar kullanmış, bir çıkmaza sürüklenmiştir.

"2098 yılındayız, dedi. Resmen kayıtlı 69 milyar insan var ve yaklaşık 6 milyar insan da saklanarak yaşıyor. Yıllık ortalama sıcaklık dört derece düştü. On beş ya da yirmi yıl içinde buraları buzulla kaplanacak."

Artan nüfusun barınması ve beslenmesi de sorundur. İnsanlar öyle yüksek gökdelenlerde öyle uzun yıllar yaşamaya başlarlar ki kimi zaman buralardan nasıl çıkacaklarını bile bilemez hale gelirler.

"Çocuk, bir çıkış yolu mu? dedi yavaşça. Nereye çıkış yolu?

Kadın ona baktı; dışarıya dedi. Binanın dışına, gökyüzüne...

Steen adlı çocuk alaycı bir gülüşle: Sen delirmişsin yaşlı kadın! dedi. Dışarıda hiçbir şey yok! Kapıları uzun zaman önce, daha biz doğmadan kapatmışlar.

Siz doğmadan önce, diye vurguladı kadın. Ben yaşıyım, hatırlıyorum... Bir yerde bir çıkış olması gerek. Bir yerlerden hava giriyor değil mi? Aşağıya, yukarıya ve yanlara hava geliyor. Ve havalandırma sen doğmadan önce bozuldu."

Bilimkurgu insana her zaman toz pembe bir gelecek sunmuyor. Zaman zaman sorunlu bir gelecekte söz ediyor. Ama bu sorunlar ve felaketler insanı daha iyi bir geleceğe hazırlamak için. Bilimkurgu yazarları

sorunları bize göstererek üzerlerine düşen görevi yerine getiriyorlar. Zamanın getirebileceği felaketleri önceden bilmek ve bunlara karşı gerekeni yapmak da bizim üzerimize düşen görevimiz.

Gökhan Tok

Kaynaklar:
Adams, D., Her Otostopçunun Galaksi Rehberi, Çev. Serhat Dalkar, Sarmal Yayınevi, 1996
Asimov, I., Brunner, J., Son Soru, Çev. Adalut Celibij, Ye Yayınları, 1998
Lam, S., Gelecekbilim Kongresi, Çev. Fatma Taşkent, İletişim Yayınları, 1997

İŞE İNANARAK BAŞLADIK...

VE BUGÜN

BEKO OLARAK 38 AYRI ÜLKEDEYİZ...

HER ZAMAN İNSANA DEĞER VERDİK...

VE ŞİMDİ

BEKO MARKASI İLE

MİLYONLARCA İNSANIN HİZMETİNDEYİZ...

BEKO

DÜNYA EKONOMİSİNE

TÜRKİYE'DEN "BİR DÜNYA MARKASI"

KAZANDIRMANIN GURURUNU

HEP BİRLİKTE YAŞIYORUZ.